

Video-based self-presentation

Mobilities as pathways to 'hidden competences'

Valmis versio

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Sisällys

Liikkuvuuksien haasteet	- 3 -
VBS: n filosofia ja käsitteet	- 4 -
Alkuhuomautukset	- 4 -
Keskeiset kysymykset	- 5 -
VBS:n integrointi opetussuunnitelmiin	- 6 -
Alkuhuomautukset	- 6 -
Keskeiset kysymykset	- 6 -
Mobility-opetuksen ja oppimisen suunnittelu - VBS osaamisen kehittämisen välineenä	- 8 -
VBS ja myVETmo-filosofia	- 8 -
VBS on osaamisen kehittämisen valine	- 8 -
Keskeiset kysymykset	- 9 -
Vaiheet kohti VBS:ää - kaksi esimerkkiä	- 11 -
Outlook: Opettajat raportoivat VBS:ään liittyvästä tarinasta	- 13 -
Projektin tiedot.....	- 16 -

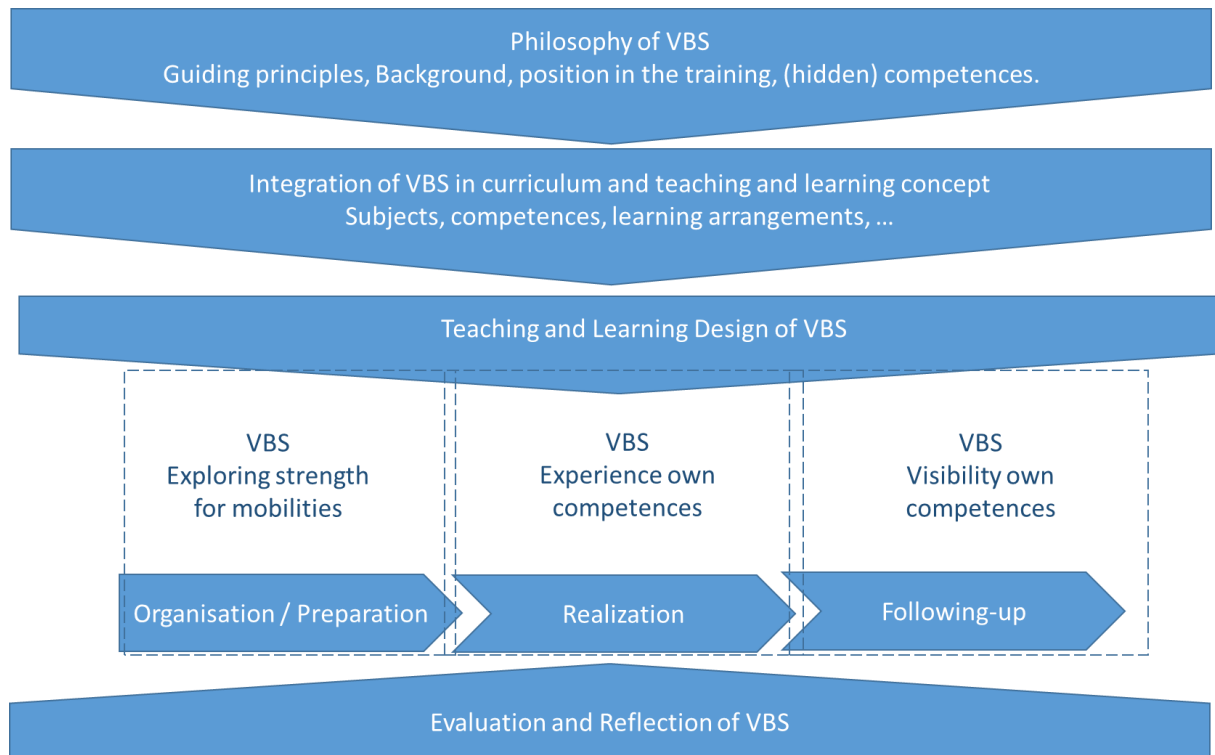
Liikkuvuuksien haasteet

Liikkuvuudet tarjoavat monipuolisia oppimis- ja kehittymismahdollisuuksia, mutta luovat myös epävarmuustekijöitä ja uusia tilanteita ja vaativat perehtymistä uusiin kulttuureihin ja elinympäristöihin. Haasteet eivät ala vasta ulkomailla oleskelusta vaan selvästi etukäteen. Erityisesti sosiaalisesti heikossa asemassa olevat nuoret tarvitsevat tukea liikkuvuussuunnitelmiansa kehittämisessä. Useinkaan ei ajatella, että liikkuvuudet ovat mahdollisia tämän ryhmän elämässä tai koulutuksessa. Näin ollen liikkuvuuksien suunnittelu edellyttää monissa tapauksissa pitkää valmistautumista sekä ajatuksen että käytännön tasolla, hallinnollisia kykyjä, yksilöllisiä valmennustaitoja, (virtuaalista) tukea osana oleskelua ulkomailla ja tukea jälkikäsitellyssä.

Liikkuvuuksissa oppimis- ja kehittymismahdollisuudet korostuvat. On olemassa myös eriarvoisuutta liikkuvuuksiin osallistumisessa. Brodersen toteaa, että liikkuvuusmahdollisuudet jakautuvat erittäin epätasaisesti (Brodersen 2014, S. 95). Liikkuvuus kaikille on nimityksenä objektiivinen, mutta harvoin toteutettu. Monissa tapauksissa puuttuu mielikuvitus ja impulssit kehittää ajatusta ja halua oleskella ulkomailla. On mahdollista, että epäedullisessa asemassa olevat nuoret eivät näe liikkuvuutta lainkaan mahdollisuutena. Näin ollen liikkuvuutta ei pitäisi vain järjestelmällisesti kiinnittää ammatillisiin ja esikoulutuksen mittauksiin. Erityisesti nuoret olisi otettava mukaan liikkuvuuden suunnitteluun ja omiin oppimis- ja kehittymismahdollisuuksiinsa. Myös opettajien liikkuvuuden aloittaminen edellyttää merkittävää tukea ja on usein heille lisätehtävä. Dubiskin mukaan voidaan hyväksyä, että tällaisten eriarvoisuuksien poistamiseksi on olemassa vain muutamia välineitä. MyVETmo-hanke vastaa haasteeseen ja pyrkii kehittämään ensimmäisiä välineitä epäedullisessa asemassa olevien nuorten liikkuvuuden suunnittelemiseksi. Tätä varten on suunniteltu, testattu ja käsitelty kaksi instrumenttia. Opiskelijoiden navigaattoriin tulee osallistua navigoinnin tukemiseen liikkuvuuksien valmistelussa, toteutuksessa ja selvityksessä. Navigaattori tarjoaa mahdollisuuksia vahvistaa nuorten ja opettajien välistä viestintää dokumentoimalla kursseja, tarjoamalla nopeita reaktioita, käsittelemällä epävarmuustekijöitä ja tyytymättömyyttä, vaihtamalla kokemuksia tai tukemalla reflektointi- ja kehitysprosesseja.

Lisäksi epäedullisessa asemassa olevien nuorten kohderyhmälle on tärkeää, että he käsittelevät systemaattisesti omia ajatuksiaan, tunnistavat omat vahvuutensa ja toimintamahdollisuutensa ja siten tunnistavat perustan liikkuvuuden tilanteen hallitsemiselle ja saavat uusia muotoja esitelläkseen itsensä. Tätä tarkoitusta varten valittiin ja testattiin videopohjainen itsensä esittely kelvöllisena menetelmänä liikkuvuuksien yhteydessä. Videopohjaisen itsensä esittelyn tavoitteena on tutkia omia vahvuus- ja toimintapotentiaaleja sekä tehdä niistä näkyviä ja yhteensopivia yksilöllisten oppimis- ja

kehitysprosessien kannalta. Videopohjaisia itsensä esittelyjä ei käytetä eristettyinä, vaan ne ovat osa liikkuvuuden suunnittelua.

VBS: n filosofia ja käsitteet

Alkuhuomautukset

Videopohjaisia esityksiä käytetään eri muodoissa. Videopohjainen itsensä esittely on esimerkiksi osa verkkokurssia tai sovellusta. Näin ollen tuote ja esittely ovat yhä tärkeämpiä. Ydinkysymys on "miten suunnittelen itseni esittelyn ja miten sen toteutan?". Yleisesti ottaen hankkeen tavoitteena on kannustaa nuoria tutkimaan omia vahvuuksiaan, menestystään ja esityksiään ja tekemään niistä näkyviä. Siten videon tuotanto ja valmistus tulevat esille. Suunnitteluprosessi on yhä tärkeämpi tässä yhteydessä. Näin ollen videon esitys on yksi olennainen vaihe, joka on otettava huomioon. Itsenäisen etsinnän, omien toimintojen kehittämisen prosessit ovat mukana videotuotannossa luovassa ympäristössä. Tekniset resurssit ovat keskeinen tehtävä, sillä videotuotanto on välttämätöntä. Keskeinen kysymys on kuitenkin se, miten nuoret kehittävät omia vahvuuksiaan ja keskittyvät tähän?

Keskeiset kysymykset

Liikkuvuudet kaikille - mitä voisimme tehdä? Mikä on haastavaa? Onko olemassa parhaita käytäntöjä koskevia esimerkkejä?

Mitä VBS ymmärtää?

Kenelle video on?

Mitä tarkoitamme vahvuuksilla?

Miten aiheiden, ammatin ja opiskelijoiden tarpeiden väliset suhteet liittyvät toisiinsa?

Miten voimme ymmärtää henkilökohtaisen oppimisen liikkuvuuksissa?

Mitä kokemuksia meillä on muilta aloilta, kuten harjoittelupaikoilta?

Mitä opiskelijat tietävät vahvuuksistaan ja kompetensseistaan?

Ovatko VBS-oppimistavoitteet sopivia kaikille opiskelijoille?

Onko olemassa piilotettuja vahvuuksia? Korostammeko opiskelijoiden vahvuuksia?

Onko VBS sopiva nykyiseen oppimiskulttuuriin?

VBS:n integrointi opetussuunnitelmiin

Alkuhuomautukset

VBS:n integrointi opetussuunnitelmiin on monimutkaista ja haastavaa. Yleensä on tarpeen löytää erityisiä asetuksia pienelle ryhmälle. Valmisteluprosessi voisi olla ristiriidassa säännöllisen koulutuksen, luokkien tai opetussuunnitelmien kanssa.

Keskeiset kysymykset

Miten voimme kannustaa opiskelijoita ajattelemaan liikkuvuutta?

Mitä osaamisalueita VBS:lle tarvitaan?

Miten voimme kehittää näitä taitoja opetussuunnitelmassa?

Mitkä aiheet ovat hyödyllisiä VBS:lle?

VBS projektina tai kohteen osana?

Miten voimme käyttää opettajien erityisosaamista?

Milloin VBS: n integrointi alkaa?

Miten löydetyistä vahvuuksista voi tulla perusta uusille oppimistavoitteille liikkuvuuden sisällä (esimerkiksi: Puuttuuko joitakin tärkeitä vahvuuksia? Mitä osaamista voitaisiin saada koko liikkuvuuden aikana?)

Mobility-opetuksen ja oppimisen suunnittelu - VBS osaamisen kehittämisen välineenä

VBS ja myVETmo-filosofia

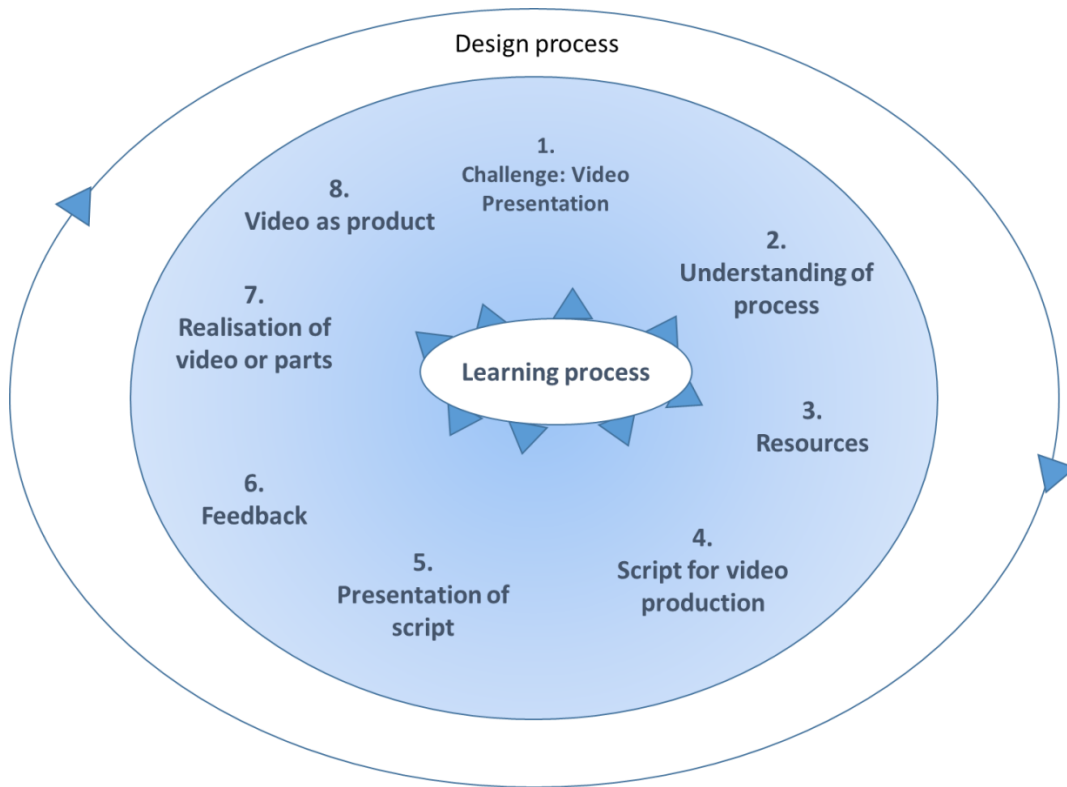
VBS:n myVETmo-konsepti keskittyy opiskelijan osaamisen kehittämiseen. Yleisesti ottaen pyritään suunnittelemaan oppimisympäristöjä tavalla, joka avaa mahdollisuuden oppimiseen ja kehitykseen. VBS:n avulla on mahdollista tutkia ja visualisoida omaa osaamistaan eri alueilla ja kokemuksia liikkuvuudesta. Pääteipiste "piilotetut kompetenssit" keskittyy liikkuvuuden näkymättömiin ja laiminlyötyihin mahdollisuuksiin sekä opiskelijoiden tuntemattomiin ja näkymättömiin kompetensseihin. Tämän takana on kaksi eri lähestymistapaa piilotettuun osaamiseen. CIMOn jäävuorimalli keskittyy liikkuvuuden mahdollisuuksiin (ks. CIMO), kun taas webLab-konsepti perustuu vahvuuteen suuntautuneeseen didaktiseen lähestymistapaan. Siellä teoreettinen perusta on roolipohjainen osaamisen tasapaino (ks. Kremer / Frehe 2014, Frehe 2015). Siksi videoita pidetään henkilökohtaisen oppimisen ja osaamisen kehittämisen välineinä. Opiskelijan osaamisen kehittäminen, ei itse video, on kuitenkin analyysin painopiste.

VBS on osaamisen kehittämisen valine

Perusoletus on, että kaikki ihmiset kehittävät ideoita ja näkökulmia suunnitellessaan ja osana sosiaalista ympäristöä. Se voisi olla haaste joillekin ihmisille. Liikkuvuuden seurauksena opiskelijoiden on arvioitava itseänsä, käsiteltävä muiden arviointia, nimettävä roolejaan eri elämäntilanteissa ja analysoitava niitä työssä. Roolien avulla he voivat pohtia omia vahvuuksiaan ja nimetä tyypillisiä ominaisuuksia ja hyveitä, jotka liittyvät omaan kulttuuriseen taustaan.

Seuraavassa kuvassa Kremer/Pferdt (2008) keskittää oppijoiden näkökulman ja kohdistaa suunnitteluprosessin tähän näkökulmaan:

Keskeiset kysymykset

Mikä on suunnitteluongelma? Millainen on hyvä video?

Miten voi vaikuttaa suunnitteluprosessin motivaatioon ja opiskelijoiden luovuuteen?

Kuinka tärkeää videon laatu on?

Miten voimme käyttää opiskelijoiden luovuutta ja osaamista?

Miten voimme jakaa videotuotannon osa-tehtäviin?

Miten voimme tukea oppilaita löytämään "piilotettuja" taitoja epävirallisissa yhteyksissä?

Mitä opiskelijat tekevät? Miten keskittyä oppimisprosessiin?

Mitä resursseja tarvitaan? Onko opiskelijoille mahdollista työskennellä omien laitteidensa kanssa?

Miten voimme käsitellä itsearviointia käsikirjoituksen perustana?

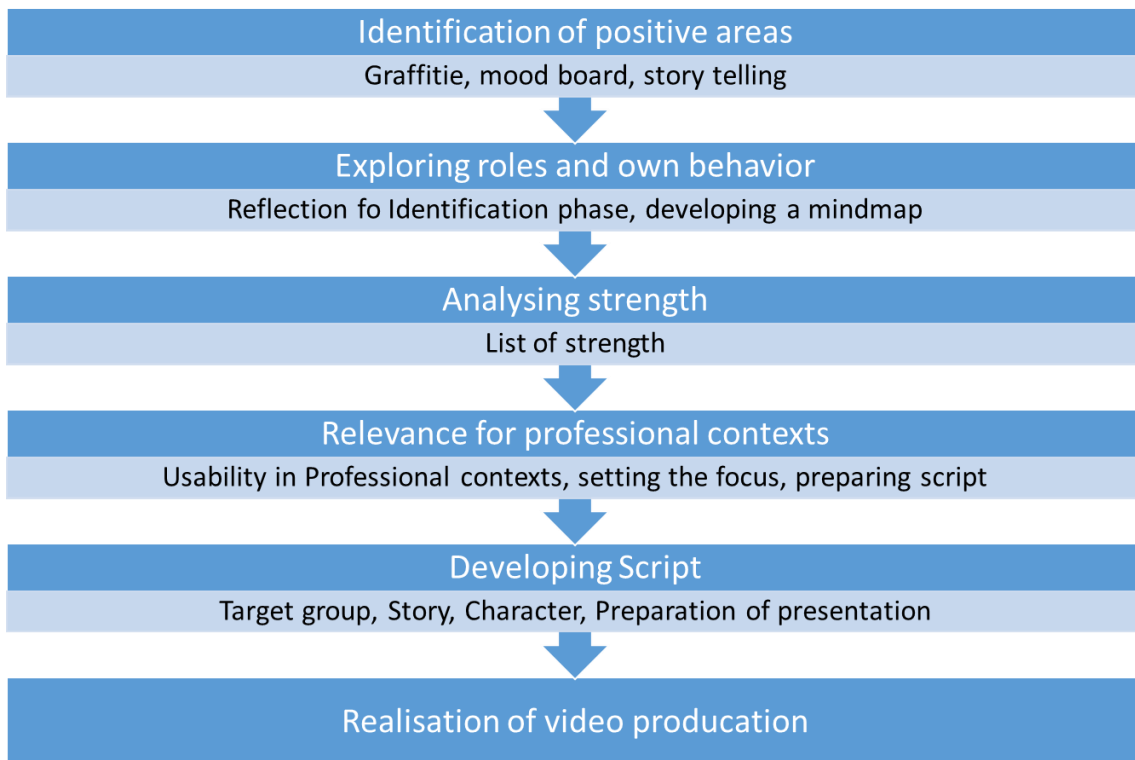

Vaiheet kohti VBS:ää - kaksi esimerkkiä

Kaksi seuraavaa taulukkoa esittävät esimerkkejä vahvuuslähtöiseen videopohjaiseen itsensä esittelyyn. Ensimmäinen taulukko on esimerkki kompetenssien tutkimisesta liikkuvuuksien valmistelussa.

Taulukko: VBS - mobilisaatioiden vahvuuksien selvittäminen

Toinen taulukko on esimerkki siitä, miten osaaminen näkyy liikkuvuuden jälkeen. Molemmissa taulukoissa näkyy liikkuvuuteen valmistautumisen, liikkuvuuden toteutumisen ja mobilisaation välinen yhteys.

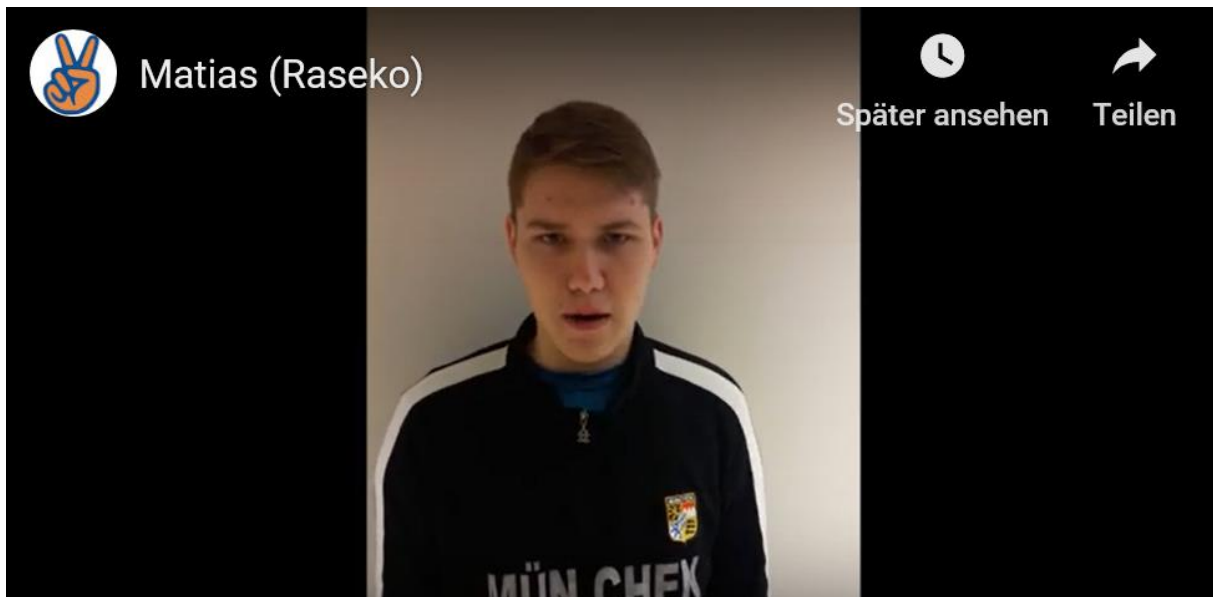

Taulukko: Opitut vahvuudet - Osaamisen näkyvyys

Outlook: Opettajat raportoivat VBS:ään liittyvästä tarinasta

Matias (Raseko)

Videopohjaisen itsensä esittelyn tarkoitus tässä projektissa ei ollut niinkään auttaa opiskelijaa saamaan työtä vaan paljastamaan piilotettu osaaminen. Siksi annoimme opiskelijoiden suunnitella videot itse. Ulkopuolisia asiantuntijoita ei käytetty, oli vain kaksi opettajaa, joilla ei ollut teknistä erityisosaamista. Videot kuvattiin käyttämällä älypuhelimia. Tämä tapa tehdä video on myös hyvin tasa-arvoinen ja periaatteessa mahdollinen kaikille opiskelijoille ja opettajille.

Linkki verkkosivustoon

Matias on kahdeksantoistavuotias liiketalouden opiskelija, jolla on oppimisvaikeuksia ja siksi erityistarpeita. Hänen oppimistavoitteensa on mukautettu.

Hän harrastaa koripalloa ja pelaa joukkueessa. Joukkueen jäsenyys on hänelle tärkeää. Hän on pelannut samassa joukkueessa jo lapsesta alkaen. Hän on ainoa vammaisen pelaaja, ja hänen itsetuntoaan on vahvistanut se, että hän on yksi muiden pelaajien joukossa.

Syy, miksi hänet valittiin ryhmään, joka suoritti työssäoppimisjaksonsa Úbedassa Espanjassa maaliskuussa 2018, oli se, että hänellä oli jo kokemusta koripallojoukkueen kanssa matkustamisesta ja oppimisvaikeuksista huolimatta hän puhuu hyvää englantia ja kykenee toimimaan ryhmässä.

Neljä opiskelijaa ja kaksi opettajaa käsittävä ryhmä tapasi ensimmäisen kerran noin kaksi kuukautta ennen liikkuvuuden alkua. Kaksi opiskelijaa tunsivat toisensa jo ennestään, mutta Matias ja toinen ryhmän liiketalouden opiskelija eivät tunteneet ketään. Ensimmäinen tapaaminen alkoi tutustumisella, ja ensimmäinen video kuvattiin tapaamisen aikana.

Opiskelijat keräsivät vahvuutensa haastatteluilla ja miellekartan avulla. Opettajien tuki oli välttämätöntä haastavan kohderyhmän vuoksi. Kaikilla opiskelijoilla oli vaikeuksia myös viestinnässä.

Opiskelijat tutustuivat videopohjaiseen itsensä esittelyyn ja katsoivat esimerkkejä siitä. Sen jälkeen heille annettiin kysymyksiä vastattavaksi. Sitten he suunnittelivat videon sisällön. Matias oli ainoa, joka halusi puhua videossa englantia.

Liikkuvuuden aikana hän työskenteli kaupassa, jossa myytiin pienkalusteita ja muuta sisustukseen liittyvää pientavaraa. Hänen tehtävänsä olivat lähinnä hyllyjen täyttö ja siivous. Hänen opettajansa oli hänen kanssaan suurimman osan aikaa selittääkseen, mitä hänen oli tehtävä. Kukaan kaupassa ei puhunut englantia.

Harjoittelun jälkeinen aika oli kiireistä koulussa. Matias oli ollut kaksi viikkoa poissa oppitunneilta, ja hänen täytyi tehdä puuttuvat tehtävät. Myös opettajat olivat kiireisiä, koska opiskelijat valmistuivat toukokuun lopussa. Kaksi opiskelijaa jatkoi työharjoittelua Suomessa, eikä asianmukaiseen palautekokoukseen ollut aikaa. Matias valmistui myös.

Tapasimme Matiasin jälleen lokakuussa kuvataksemme lopullisen videon. Hän työskentelee nyt osa-aikaisesti hyväntekeväisyysliikkeessä siivoojana. Tällaiset työpaikat ovat luultavasti tarjolla hänelle tulevaisuudessa. Hän aikoo aloittaa asevelvollisuutensa tammikuussa suomalaisessa armeijassa.

Matiaksella oli hyviä muistoja Espanjasta, kuten hän kertoo videolla. Paras muisto oli tutustuminen ihmisiin, joita hän tapasi Espanjassa.

Mitkä piilotetut taidot näkyvät videolla?

Esityksen ensimmäinen osa osoittaa, että Matias osaa puhua englantia. Se osoittaa myös, että hän on tarpeeksi rohkea osallistumaan tällaiseen hankkeeseen ja menemään ulkomaille ihmisten kanssa, joita hän ei tunne ennestään. (Hän tuns vain yhden opettajan.) Hän on valmis jakamaan huoneen ja asunnon ihmisten kanssa, joita hän ei tunne hyvin. Hän osoittaa myös huumorintajua näyttäessään, että hän on vahva.

Harjoittelun aikana otettu video osoittaa, miten hän osaa sopeutua eri tilanteisiin. Se osoittaa myös, että hän pystyy ottamaan vastaan ohjeita ja noudattamaan määräyksiä.

Videon viimeisessä osassa, joka kuvattiin muutaman kuukauden kuluttua liikkuvuudesta, näemme, että Matias on tullut eteenpäin elämässä. Hän on saanut työtä (mikä ei ole helppoa vammaiselle) ja suunnittelee tulevaisuuttaan, mikä osoittaa, että hänellä on itseluottamusta ja positiivista asennetta. Hän sanoo pitävänsä Espanjassa eniten poskisuudelmista, mikä kertoo, että hän on sosiaalinen eikä pelkää uusia tilanteita ja kulttuurisia tapoja.

Viimeisessä videossa näkyy myös se, että Matias on rennompina kuvaustilanteessa. Tämä voi johtua siitä, että hänellä on jo kokemusta kameralle puhumisesta.

Kaikki nämä kolme videon osaa osoittavat opiskelijan piilotettua osaamista. Silti ei voida sanoa, että näkyvää kehitystä olisi havaittavissa. Kuvausten välinen aika on melko lyhyt. On myös vaikea tietää, mikä piilotettu osaaminen viimeisessä videossa on seurausta harjoittelusta ulkomailla.

Ei ole helppoa haastatella erityisopiskelijoita. On vaikeaa olla panematta sanoja heidän suuhunsa. Tulkinnat voivat olla myös vääriä.

Mitä me opimme?

Myöhemmin on helppo nähdä, että meidän olisi pitänyt käyttää enemmän aikaa opiskelijoiden valmistautumiseen. Toisaalta ei ole selvää, olisiko opiskelijoiden reflektointi siitä huolimatta ollut syvempää. On pidettävä mielessä, että näillä opiskelijoilla ei ole käsitteellistä ajattelua ja he näkevät maailman hyvin konkreettisella tavalla.

Harjoittelun aikana istuimme yhdessä joka ilta ja kirjoitimme blogia. Kaikkia pyydettiin kertomaan, mitä oli tapahtunut päivän aikana ja mitä he halusivat kirjoittaa blogiin. Tämä oli hyvä tapa kerätä ja jakaa kokemuksia. Se oli myös jotain, mitä ryhmä teki yhdessä.

Projektin tiedot

PROJEKTIN NIMI: myVETmobility - mobilities as pathways to 'hidden competences'

PROJECT NUMBER: 2016-1-DE02-KA202-003320

PROJEKTIAIKA: 31.12.2016 - 30.12.2018

Koordinaattori: Geschäftsstelle für EU-Projekte und berufliche Qualifikation der Bezirksregierung Düsseldorf (D)

Euroopan komission tuki tämän julkaisun tuottamiselle edellyttää sen hyväksymistä, että sisältö heijastaa vain kirjoittajien näkemyksiä, eikä komissio ole vastuussa sisällön mahdollisesta muusta käytöstä.

PARTNERS

Universität Paderborn (D)

Raision seudun koulutuskuntayhtymä, Turku (FIN)

Tekirdağ il Milli Eğitim Müdürlüğü (TR)

Rectorat Academie de Lille (F)

Stiftung Bildung & Handwerk, Paderborn (D)

Dirección General de Formación Profesional Inicial y

Educación Permanente. Junta de Andalucía, Seville (E)

Berufskolleg Rheydt-Mülfort für Wirtschaft und Verwaltung, Mönchengladbach (D)

WEB

www.myvetmo.eu

www.uni-paderborn.de/cevet/forschung/aktuelle-projekte/

myvetmo

www.ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects

Tämä työ on lisensoitu Creative Commons myVETmo 4.0: n kansainvälisen lisenssin alla. Voit tarkastella kopiota tästä lisenssistä osoitteesta <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/> tai lähettää kirjeen Creative Commonsille, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.